

RAAP-RAPPORT 4457

Plangebied Vondellaan te Papendrecht

Gemeente Papendrecht

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Vondellaan te Papendrecht, gemeente Papendrecht; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Versie: 28-04-2020

Auteur: drs. R.A.C. Kroes

Projectcode: PAVO

Bestandsnaam: RAAPrap_4457_PAVO_20200428

Autorisatie: drs. I.A. Schute

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2020

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van BPI Vastgoed BV heeft RAAP in april 2020 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Vondellaan te Papendrecht in de gemeente Papendrecht. Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning.

Op grond van de onderzoeksresultaten en onder verwijzing naar de doelstellingen, kunnen de volgende uitspraken worden gedaan:

- Vanaf 4,35 m diepte (4,95 m –NAP) kunnen resten van bewoning uit de Romeinse Tijd worden aangetroffen.
- Vanaf maaiveld kunnen in theorie ook resten van bewoning uit de Late Middeleeuwen worden aangetroffen, maar deze zijn door recente bouwingrepen vrijwel zeker verstoord.

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dus dat in het plangebied (mogelijk) archeologische resten bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen. Deze reiken echter niet diep genoeg om het verwachte niveau van de intacte archeologische resten te raken. Uitzondering hierop vormen de funderingspalen, die naar verwachting een zo kleine verstoring zullen veroorzaken dat archeologisch onderzoek – zeker op deze diepte – verder niet aan de orde is.

Daarom wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Papendrecht, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader	5
1.2 Administratieve gegevens.....	7
1.3 Doel- en vraagstelling	7
2 Bureauonderzoek	9
2.1 Methode	9
2.2 Aardkundige situatie	9
2.3 Archeologische gegevens.....	12
2.4 Historische situatie	15
2.5 Huidige situatie.....	20
2.6 Toekomstige situatie	23
3 Gespecificeerde archeologische verwachting	25
4 Conclusies en advies.....	27
4.1 Conclusie	27
4.2 Advies	27
4.3 Tot slot.....	27
Literatuur	28
Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices	29

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van BPI Vastgoed BV heeft RAAP in april 2020 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Vondellaan te Papendrecht in de gemeente Papendrecht (figuur 1). Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning.

Juridisch en beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Papendrecht ligt het plangebied in een zone aangeduid als 'Stroomruggen: hoge archeologische verwachting'. De onderliggende verwachtingskaart geeft aan dat het om de Papendrechtse Stroomrug gaat, die actief was tot de Romeinse Tijd, waar derhalve een hoge verwachting geldt voor de periode vanaf de Romeinse Tijd. Het beleid voor deze zone schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 250 m² en dieper dan 30 cm -mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd.

Deze voorschriften zijn verankerd in de *Reparatie Beheersverordening Centrumgebied* (en de daaraan voorafgaande beheersverordeningen Centrumgebied).¹ Dezelfde voorschriften zijn verankerd in de gemeentelijke erfgoedverordening.² De omvang van de bodemingrepen overschrijdt deze grenzen. De ingrepen zijn daarmee groter dan de vrijstellingsgrens. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is daarom verplicht conform het vigerend bestemmingsplan.

Kwaliteitsborging

De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL4000, conform artikel 5.4 van de Erfgoedwet. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), is door de minister aangewezen als norm.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van Eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, 4004 Opgraven (landbodems) en 4006 Specialistisch onderzoek.

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

¹ www.ruimtelijkeplannen.nl

² <https://www.papendrecht.nl/dsresource?objectid=d8dd1996-1aa8-4b7d-a9d1-9fbd9d5228fd&type=PDF>

Figuur 1. Aanduiding plangebied.

1.2 Administratieve gegevens

Type onderzoek	Bureauonderzoek
Opdrachtgever	BPI Vastgoed BV
Bevoegde overheid	Gemeente Papendrecht
Plaats	Papendrecht
Gemeente	Papendrecht
Provincie	Zuid-Holland
Centrumcoördinaten (X/Y)	106.684 / 427.086
Kadastrale gegevens	Papendrecht Sectie A perceelnummers 3179, 3797, 6038, 7077, 7078 & 7079
Oppervlakte plangebied	3.275 m ²
Afbakening onderzoeksgebied	Tijdens onderhavig onderzoek is het plangebied inclusief een zone van circa 100 m rondom het plangebied onderzocht.
Onderzoeksperiode	April 2020
Uitvoerder	RAAP West
Projectleider	drs. R.A.C. Kroes
Projectmedewerkers	drs. J.A. Schenk
RAAP-projectcode	PAVO
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer	4818118100
Beheer en plaats documentatie	RAAP regio West te Leiden

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.3 Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het archeologisch vooronderzoek is het vaststellen van de archeologische waarde van het terrein, dan wel de archeologische vindplaats. Daartoe wordt informatie verzameld over bekende en verwachte archeologische resten teneinde een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Hiertoe is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
- Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond plangebied zijn reeds bekend?
- Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?
- Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied? En wat zijn hiervan de prospectiekenmerken?

Algemeen

- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?
- Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

- Met de inzet van welke zoekmethoden kunnen verwachte resten systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.)?

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek dient ervoor om – op basis van verschillende bronnen – inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en de sporen die het menselijk gebruik in de loop van de tijd heeft achtergelaten. Met behulp van deze gegevens wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

Naast de conform de KNA verplichte bronnen is door de gebiedsexperts van RAAP een beredeneerde keuze gemaakt uit betrouwbare bronnen die voor de archeologische verwachting relevante informatie bevatten (zie bijlage 2 voor de motivering). Daarvoor is gebruik gemaakt van de landelijk en voor RAAP digitaal beschikbare archieven. Voor de beschrijving van de historische situatie is gebruik gemaakt van hiervoor relevante informatiedragers. Voor de actuele metadata van de verzamelde gegevens (gemeente, plaats, etc.) wordt verwezen naar het van toepassing zijnde data-archief.

2.2 Aardkundige situatie

Geologische situatie	Een boorprofiel uit het DINO-loket vrijwel direct ten oosten van het plangebied – onder de Veerweg – laat een opeenvolging zien van klei tot 4,35 m –Mv (4,95 m –NAP) op siltig zand tot 5,50 m –Mv (6,10 m –NAP) op matig grof zand tot 5,90 m –Mv (6,50 m –NAP) op veen tot 8,80 m –Mv (9,40 m –NAP) op klei tot 11,25 m –Mv (11,85 m –NAP), behorende tot de Holocene Formaties van Echteld (klei en zand) en Nieuwkoop (veen). Dit pakket rust op zandige (siltig tot grof) afzettingen van de Pleistocene Formatie van Kreftenheye. ³ De paleogeografische reconstructie van de Rijn-Maas delta geeft aan dat in de ondergrond afzettingen van de Papendrechtse Stroomrug liggen, die tot ongeveer 100 na Chr. zijn afgezet (figuur 4). Het hoogste zandvoorkomen voor deze hele stroomrug bedraagt maximaal 3,90 m –NAP. ⁴
Geologische kaart (Weerts e.a., 2006)	Formatie van Echteld, rivierklei op rivierzand (figuur 2)
Geomorfologische situatie (Koomen & Maas, 2004)	Getij-inversierug (3B71; figuur 3)
Ouderdom geomorfologische structuur	Holoceen
Bodemkundige situatie	Niet gekarteerd wegens bebouwing
Verwachte diepteligging van archeologisch relevante lagen	De in de bronnen aangegeven geologische informatie laat zien dat in de ondergrond van het plangebied zeer waarschijnlijk zandige oeverafzettingen aanwezig zijn die naar boven toe steeds fijner worden. Archeologische resten kunnen worden verwacht in de top van dit zandige pakket op 4,35 m –Mv. Dit niveau is in later tijd afgedekt door kleiige komafzettingen, die zijn afgezet in een drassig overstromingsmilieu en niet wijzen op een goede bewoonbaarheid.

Tabel 2. Overzicht van geraadpleegde geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.

³ B38C0807

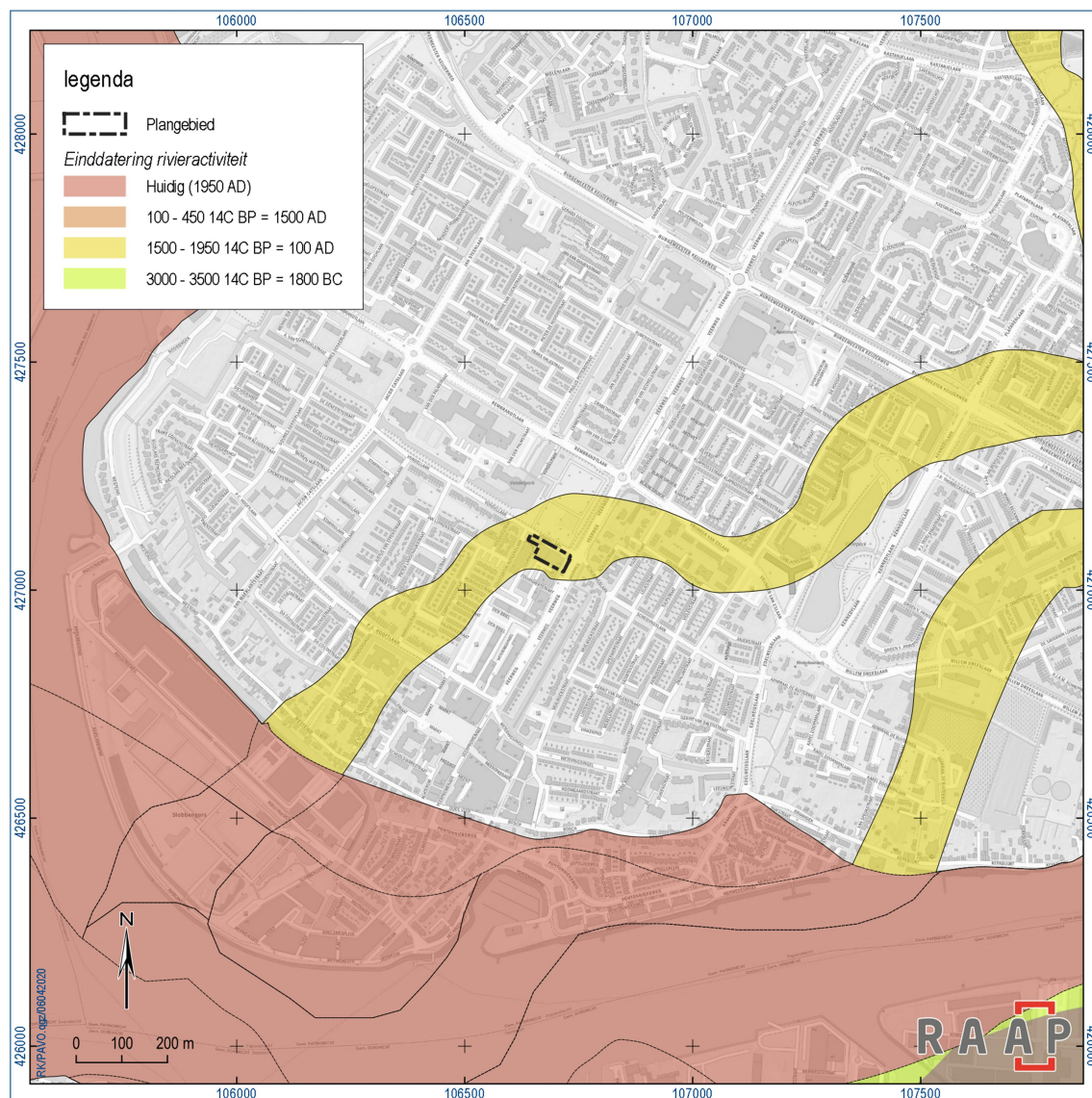
⁴ Cohen & Stouthamer, 2012.

Figuur 2. Het plangebied geprojecteerd op de geologische kaart.

Figuur 3. Het plangebied geprojecteerd op de geomorfologische kaart.

Figuur 4. Het plangebied geprojecteerd op de paleogeografische reconstructie van de Rijn-Maas delta.

2.3 Archeologische gegevens

Gemeentelijk archeologiebeleid

Bestemmingsplan	Zie § 1.1 'kader'
Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart	Zie § 1.1 'kader'
Gemeentelijke archeologische beleidskaart	Zie § 1.1 'kader'

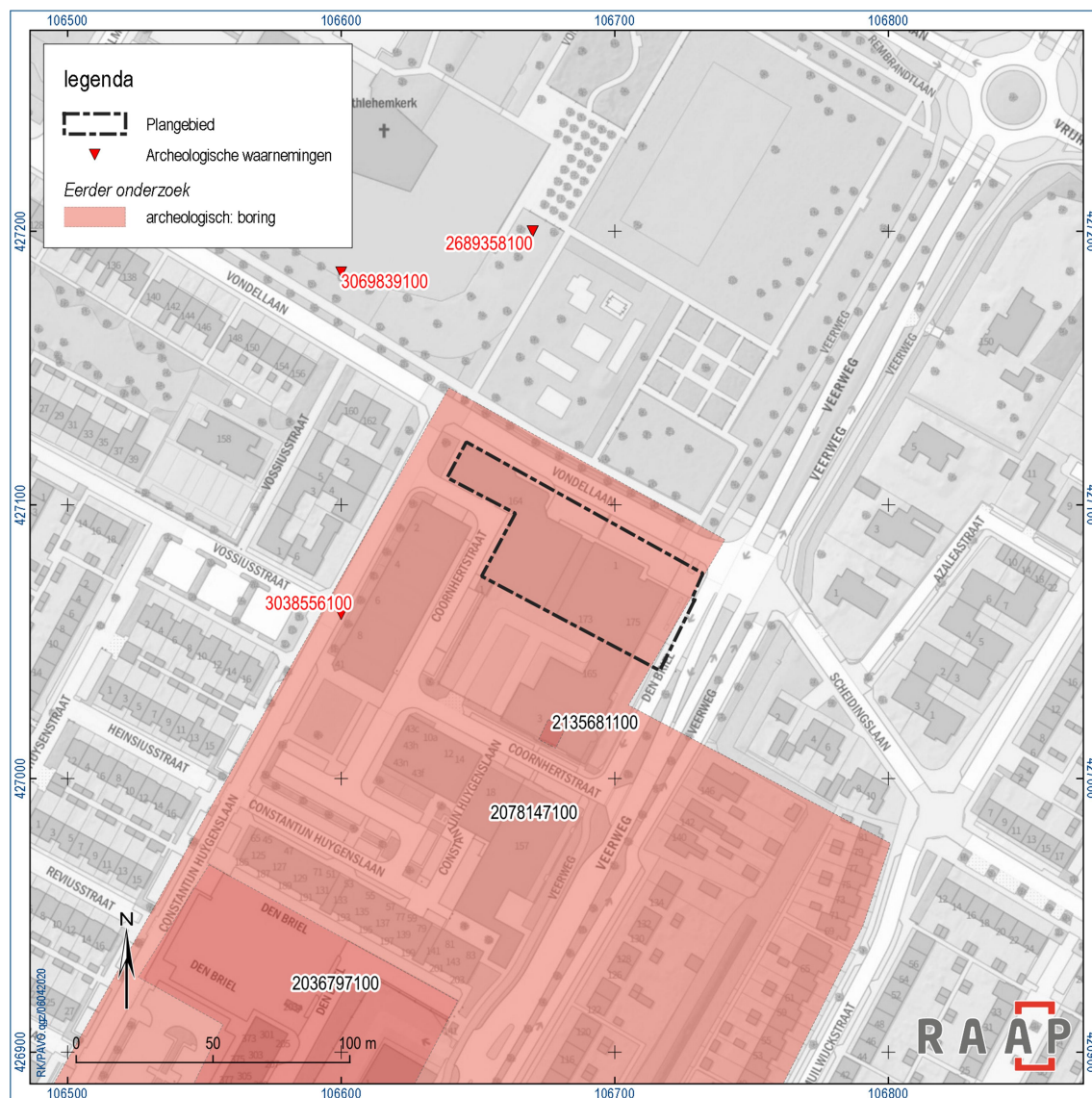
Tabel 3. Overzicht van het geldende archeologiebeleid en achterliggende verwachtingskaart.

Archeologische terreinen en waarnemingen

In en rond het plangebied zijn geen archeologische rijksmonumenten of andere gewaardeerde archeologische terreinen geregistreerd. Wel zijn vlakbij het plangebied drie waarnemingen bekend. Deze worden hieronder in tabel 4 kort samengevat.

Zaakidentificatienr.	Complex	Datering	Materiaal	Verzamelwijze
2689358100	Bewoning	Late Middeleeuwen Romeinse Tijd	Aardewerk en bot Aardewerk, dakpan en munt	Losse vondst 1966
3069839100	Bewoning	Late Middeleeuwen	Aardewerk	Losse vondst 1957
3038556100	Onbekend	Romeinse Tijd	Munt	Losse vondst voor 2000

Tabel 4. Overzicht van de bekende archeologische monumenten en archeologische vondstlocaties in en rond het plangebied.

Figuur 5. Overzichtskarta archeologische gegevens uit de directe omgeving van het plangebied.

De aangetroffen vondsten lijken te wijzen op bewoning vanaf de Romeinse Tijd, zoals uit de landschappelijke gegevens kon worden geconcludeerd, en dan met name in de Romeinse Tijd en de Late Middeleeuwen.

Eerder in de omgeving uitgevoerd onderzoek volgens ARCHIS3

In Archis staan drie archeologische veldonderzoeken die in en rond het plangebied zijn uitgevoerd, deze worden hieronder samengevat in tabel 5 en de ligging wordt hierboven weergegeven in figuur 5.

Zaakidentificatienummer	Resultaat/advies	Opmerking
2135681100	Plangebied gelegen in een komgebied; van 0,6 tot 1,4 m diep verstoord; geen aanwijzingen voor archeologische resten, geen vervolgonderzoek.	Booronderzoek RAAP 2006, 37 m ten zuiden van het plangebied. ⁵
2078147100	Onbekend, maar vervolgonderzoek is hierop voortgezet in een deel van het onderzochte gebied, ten zuiden van het plangebied (2036797100)	Booronderzoek Archeomedia 2001. Dit onderzoek dekt ook het plangebied. ⁶
2036797100	Bodemopbouw: klei op veen, aan de zuidelijke rand van een stroomrug. Bodem tot 1,5 m diep verbeterd en opgehoogd, archeologische resten vermoedelijk verstoord.	Vervolgonderzoek op 2078147100 d.m.v. boringen Archeomedia 2003. ⁷

Tabel 5. Overzicht van eerder archeologisch onderzoek in en rond het plangebied.

Bekende archeologische gegevens uit andere bronnen

De molendatabase geeft geen bestaande of verdwenen molens aan in de wijde omgeving van het plangebied.⁸ De Indicatieve Kaart van het Militair Erfgoed geeft voor het plangebied geen indicaties aan voor de aanwezigheid van archeologische resten uit de Tweede Wereldoorlog.⁹

2.4 Historische situatie

Papendrecht is in de elfde eeuw gesticht en wordt in 1105 voor het eerst vermeld. Vanaf de 13^e eeuw wordt het gebied bedijkt en ontgonnen.¹⁰

Op de *Kaart van alle de opkomende gronden en visscherijen in den Zuidhollandschen Waard* van Jan Pietersz Dou. Dou (een kopie van die van Jacob Jan Simonszn. uit 1625) staat bebouwing aangegeven aan beide zijden van de centrale weg door Papendrecht, nu de Veerweg.

⁵ De Groot, 2006.

⁶ De gegevens in Archis verwijzen abusievelijk naar een opgraving van het ADC in Dalfsen van een vindplaats uit de IJzertijd uit 2000. In DANS_EASY is de juiste publicatie – op grond van de bibliografische gegevens in de onderzoeksmelding in Archis – niet te vinden.

⁷ Van der Feest & Noels, 2003.

⁸ Allemolenskaart.nl

⁹ www.ikme.nl

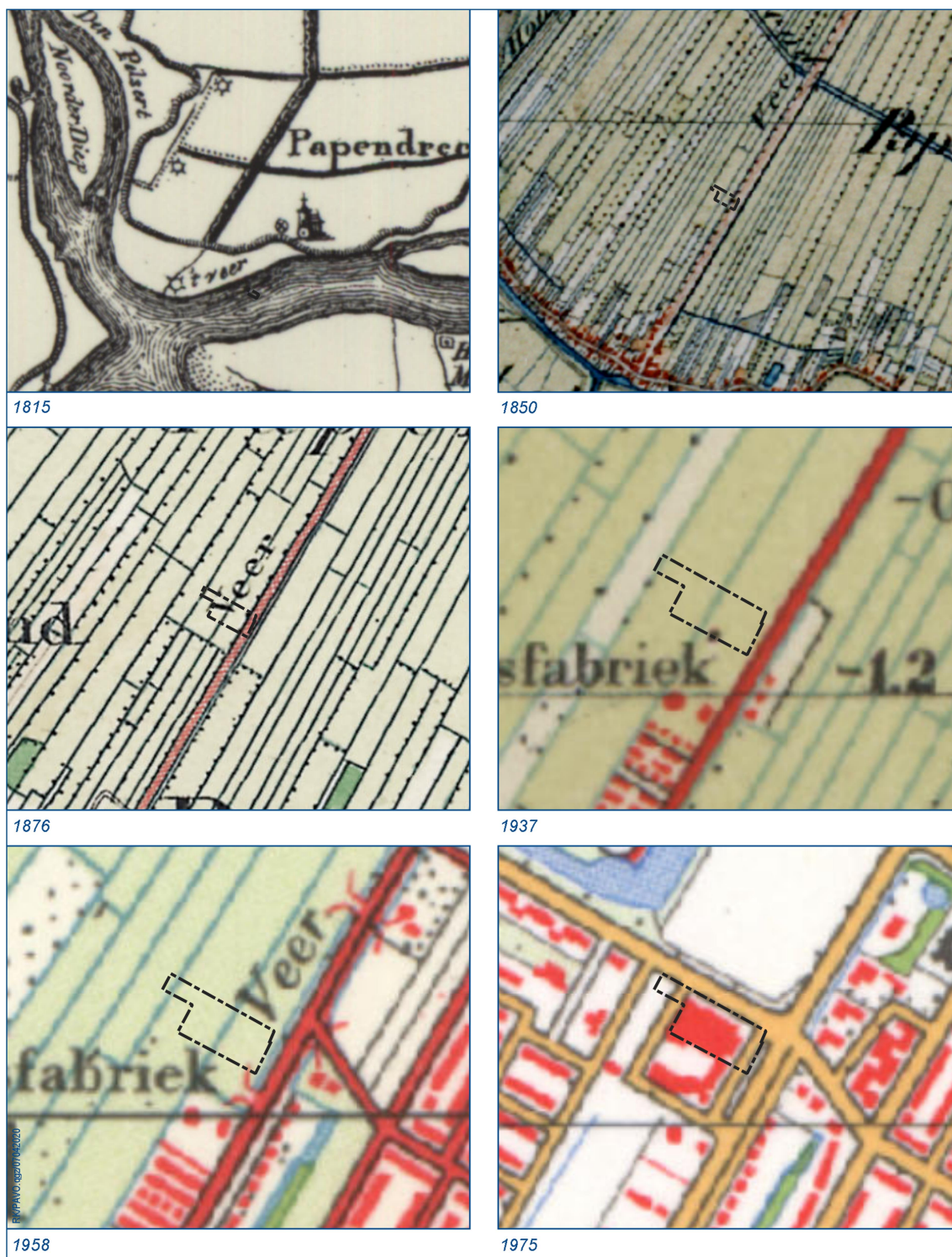
¹⁰ <https://geschiedenisvanzuidholland.nl/locatie/geschiedenis-van-papendrecht>

Figuur 6. Papendrecht op een kaart van Jan Pietersz. Dou, een kopie van een kaart uit 1625 (regionaalarchiefdordrecht.nl).

Op basis van historische kaarten kan inzicht worden verkregen in het historisch gebruik van een gebied vanaf de late middeleeuwen tot begin 20e eeuw. In die periode was men veel meer dan nu gebonden aan de (on)mogelijkheden die het natuurlijke landschap bood voor bewoning en andere vormen van landgebruik. Het historisch gebruik zegt daarmee iets over de archeologische potentie van het gebied. Daarnaast kan het informatie leveren over eventuele bodemverstoringen die in het verleden hebben plaats gevonden.

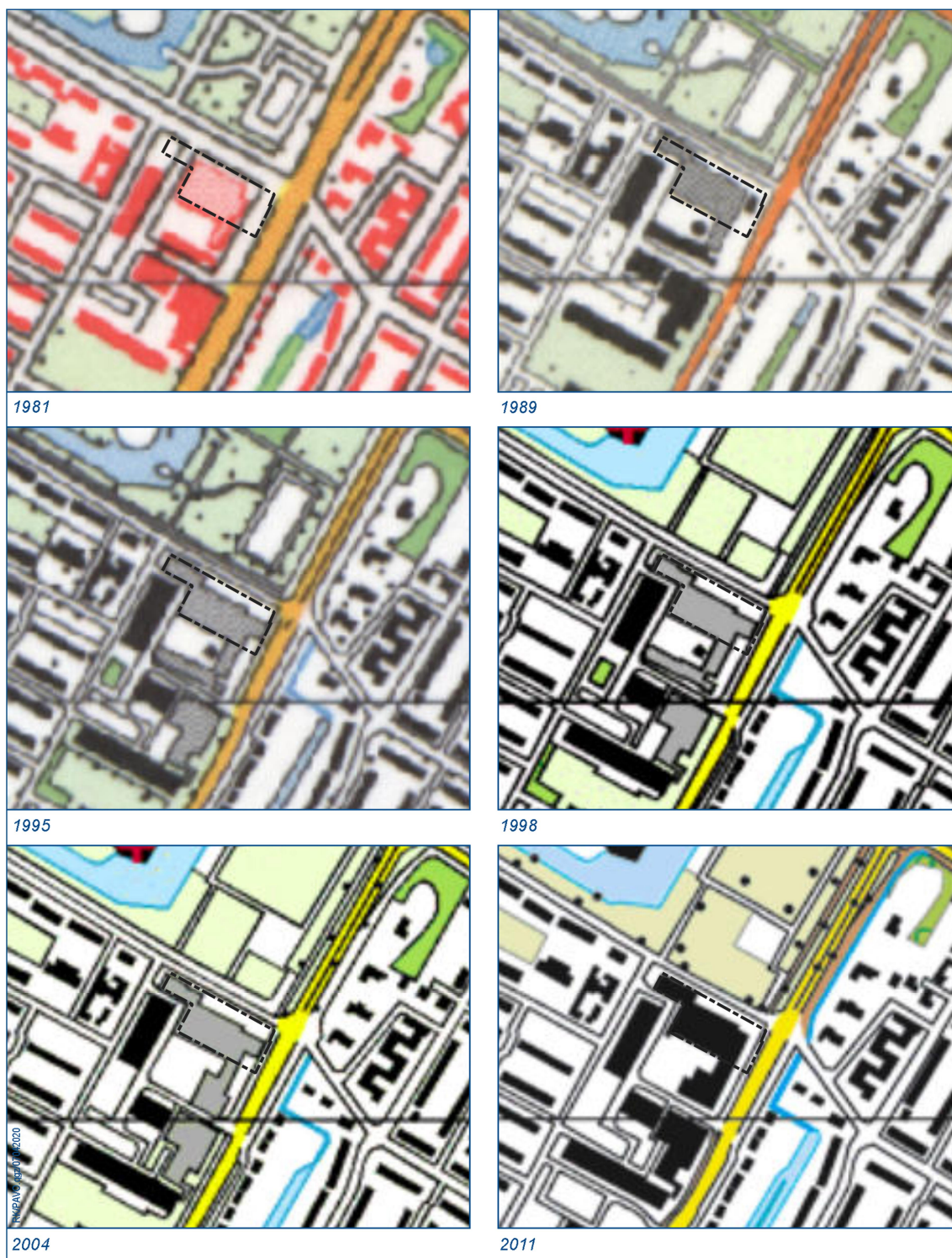
Uit deze analyse blijkt dat begin 19^e eeuw het plangebied bestond uit weide naast een doorlopende weg. Deze situatie blijft lang ongewijzigd: tot in de tweede helft van de 20^e eeuw. Op de topografische kaart van 1937 is ten zuiden van het plangebied een gasfabriek aangelegd en op de topografische kaart van 1958 blijkt aan de andere kant van de weg bebouwing te zijn aangelegd, maar pas in 1975 blijkt het plangebied zelf te zijn bebouwd (figuur 7).

Figuur 7. Het plangebied op topografische kaarten van 1815 tot en met 1975 (1815: 1:50.000; 1850: 1:20.000; 1876: 1:10.000; rest: 1:5.000).

De bebouwing is blijkens recentere topografische kaarten sindsdien af en toe gewijzigd. Op de topografische kaart van 1981 blijkt aan het pand in het plangebied een wijziging te zijn opgetreden in

de zuidvleugel, dus buiten het eigenlijke plangebied. In 1989 blijkt aan de west- en oostkant van het pand een vleugel, respectievelijk een klein pand te zijn bijgebouwd, vermoedelijk het afdak van het tankstation dat er nu nog staat. De weg die aan de westzijde door het plangebied liep, is verdwenen. In 1995 blijkt het vermoedelijke afdak aan de oostzijde vast te zitten aan de hoofdbouw, al kan dit ook het gevolg zijn van globalisering van het kaartbeeld. In 2004 blijkt de zuidvleugel – buiten het plangebied – gewijzigd en in 2011 is het oostelijke afdak niet meer aangegeven (figuur 8).

Figuur 8. Het plangebied op topografische kaarten van 1981 tot en met 2011 (1:5.000).

In en rond het plangebied zijn geen gebouwde Rijksmonumenten of MIP-objecten geregistreerd. De gemeente Papendrecht heeft geen gemeentelijke monumenten.

2.5 Huidige situatie

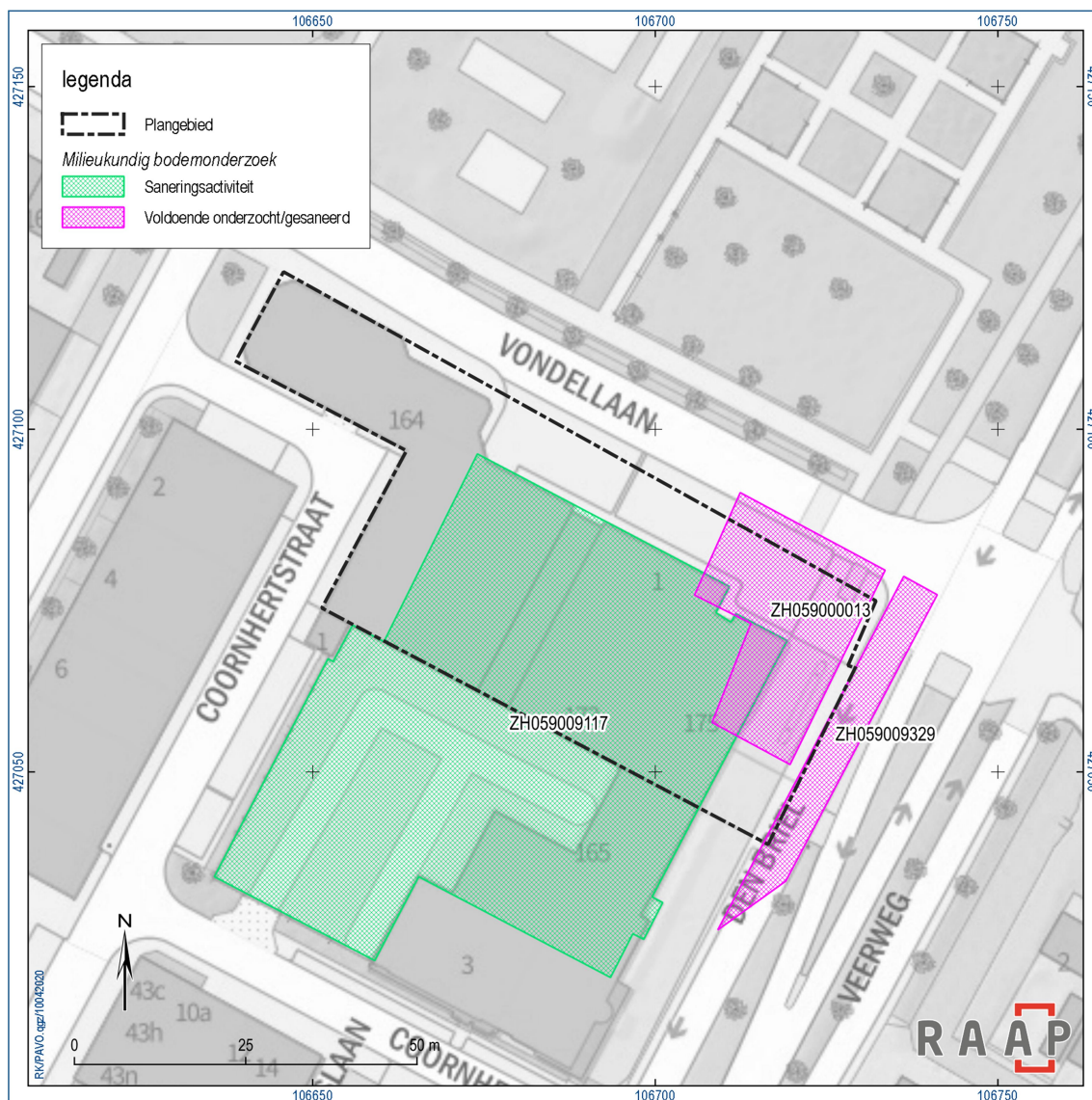
Aan de hand van actuele gegevens van recente luchtfoto's, Google Street View, en navraag bij de opdrachtgever zijn de onderstaande zaken over de huidige situatie te melden.

Huidig grondgebruik	Garagebedrijf, tankstation.
Hoogteligging maaiveld	Ca. 0,5 m –NAP, iets hoger dan de omgeving als gevolg van de ligging op de zandige afzettingen van de Papendrechtse Stroomgordel (figuur 11).
Grondwatertrap of -stand	Onbekend
Milieutechnische condities	ZH059009117 – garagebedrijf: historisch onderzoek in 2009 en oriënterend bodemonderzoek in 1992; beslaat het midden van het plangebied. ZH059000013 – garagebedrijf: veelvuldige sanering (laatste in 2003) en monitoring; oostzijde plangebied. Volgens de saneringsevaluatie is de sanering hier tot 4 m –Mv uitgevoerd. ¹¹ ZH059009329 – bouwstoffenbesluit, voldoende onderzocht; oostrand plangebied. Westzijde: geen milieucodities. ¹²
Aanwezige constructies (funderingen, kelders e.d.)	Fundering bestaande bouw. Geen kelders
Locatie en diepte van kabels/leidingen	Zie figuur 10. Het KLIC geeft geen informatie over diepteligging van kabels en leidingen.

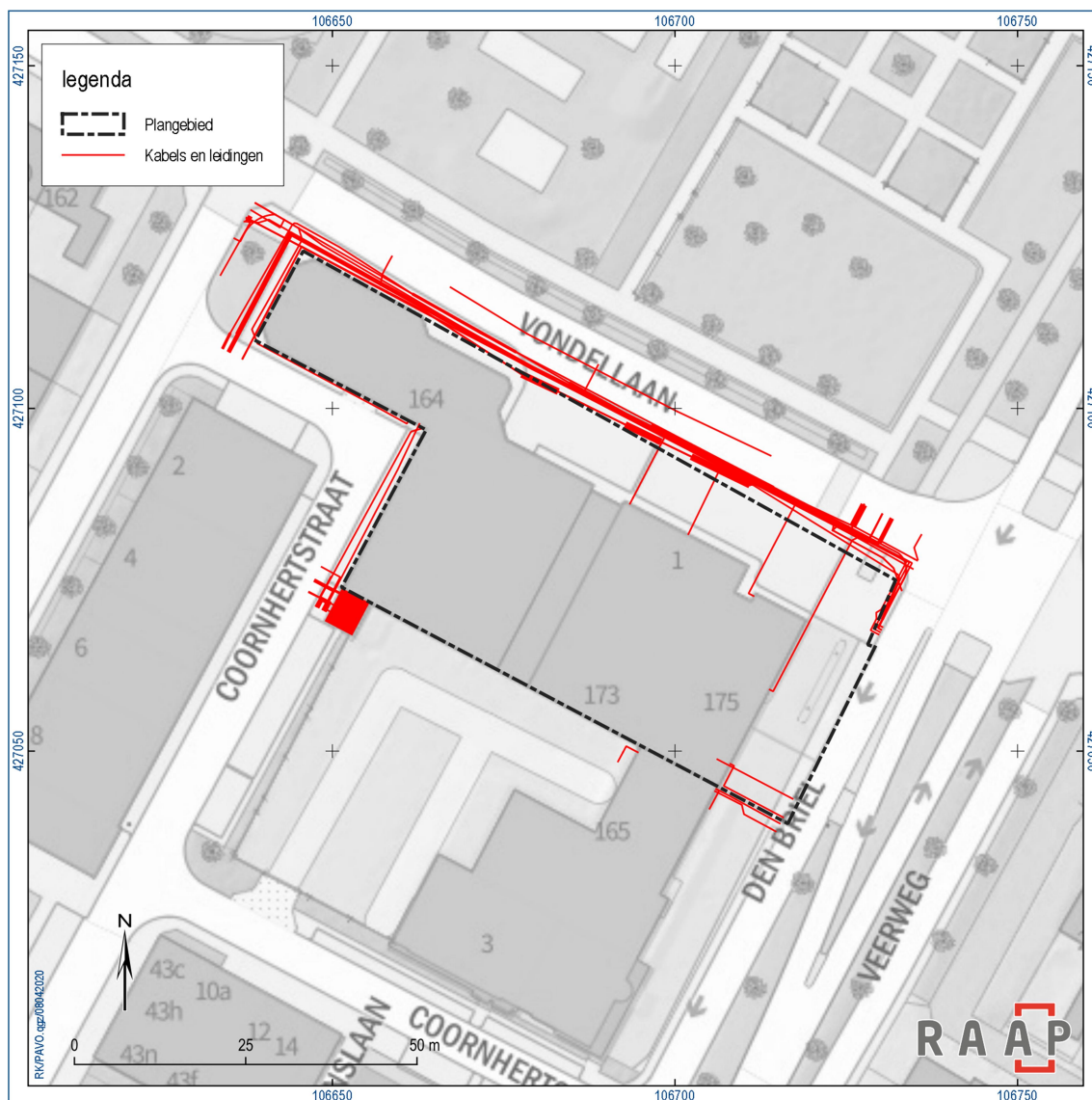
Tabel 6. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.

¹¹ Saneringsevaluatie Veerweg 173 Geofox D-16-1548358 (01-01-1993); Saneringsevaluatie Veerweg 173 Geofox D-16-1546191 (28-05-1993); Saneringsevaluatie Veerweg 173 (noodopstelling) R&B Milieu Advies (01-11-1996).

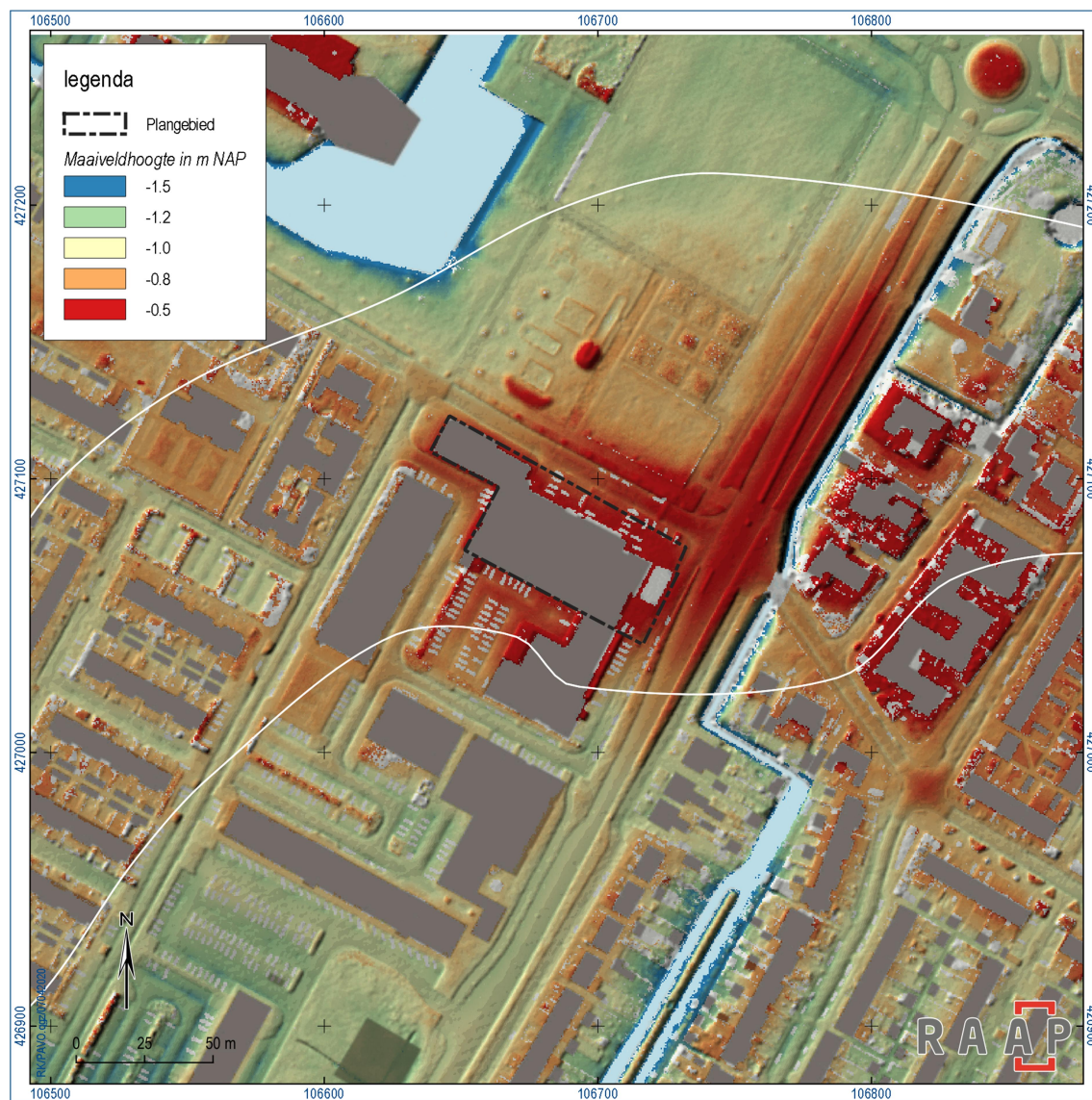
¹² www.bodemloket.nl

Figuur 9. Saneringsinformatie uit het Bodemloket (www.bodemloket.nl).

Figuur 10. Kabels en leidingen in en rond het plangebied (bron: KLIC).

Figuur 11. Het plangebied geprojecteerd op een weergave van het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN3). In wit de begrenzing van de Papendrechtse Stroomgordel volgens de paleogeografische reconstructie van de Rijn-Maas delta.

2.6 Toekomstige situatie

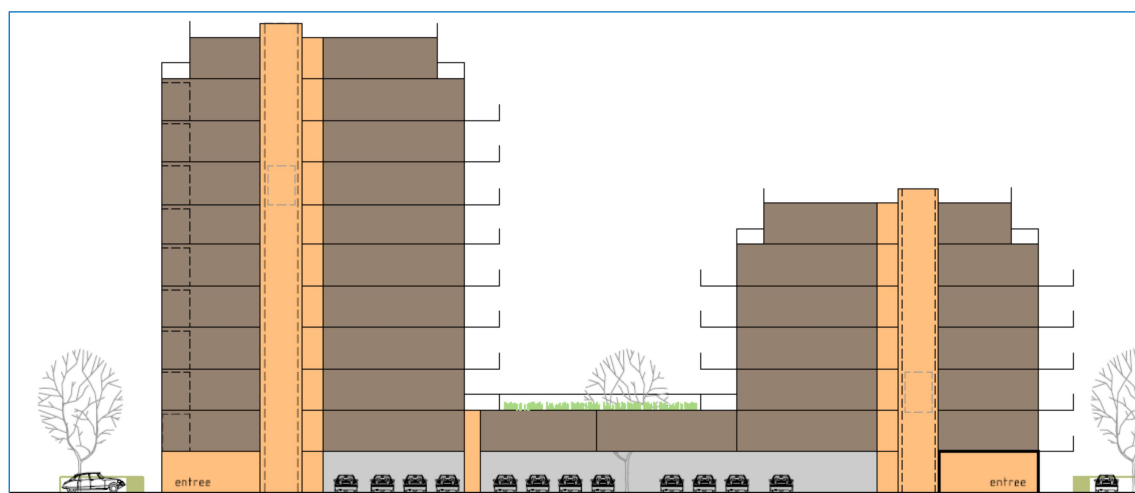
Uit navraag bij de opdrachtgever is het volgende gebleken over de toekomstige situatie:

Aard	Bouw appartementenwoningen (figuur 12).
Omvang en diepte	Vrijwel gehele plangebied. Diepte ontgraving voor de fundering circa 1 m, waaronder poeren op prefab heipalen. Parkeren op begane grond, dus geen kelder (figuur 13).
Invoel op maaiveld en grondwater	Onbekend. Ten behoeve van het bouwrijp maken van het plangebied wordt niet opgehoogd.
Toekomstig gebruik	Woningen.
Toekomstige gebruiker	Bewoners.

Tabel 7. De toekomstige situatie.

Figuur 12. Inrichtingsplan.

Figuur 13. Doorsnede oost-west.

3 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzamelde gegevens is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Deze geeft inzicht in de aard en de ouderdom (inclusief omvang en uiterlijke kenmerken), (diepte)ligging, en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten.

Aard en ouderdom

Het verspreidingspatroon van archeologische vindplaatsen is voor een groot deel gerelateerd aan de fysieke eisen die de mens stelde aan de leef- en woonomgeving. Het meest markant zijn de verschillen tussen jager-verzamelaars enerzijds en landbouwers anderzijds.

Jager-verzamelaars

In de steentijd (paleolithicum t/m neolithicum) leefden de mensen voornamelijk van de jacht, visvangst en het verzamelen van eetbare planten en vruchten. Deze zogenaamde jager-verzamelaars trokken door het landschap en verbleven alleen tijdelijk op een plek. Uit een ruimtelijke analyse blijkt dat hun kampementen in vrijwel alle gevallen waren gesitueerd op de overgang van nat naar droog. Nabij dergelijke gradiëntzones waren namelijk de meeste voedselbronnen voorhanden en was (drink)water bereikbaar.

Het oppervlak uit de Steentijd bevindt zich op meer dan 10 m –mv. Er is onvoldoende informatie voorhanden over de aan- of afwezigheid van gradiëntzones. Er geldt dan ook een niet nader gespecificeerde archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Steentijd.

Landbouwers

Met de introductie van de landbouw (vanaf het neolithicum) werd de mate waarin gronden geschikt waren om te beakkeren een steeds belangrijker factor in de locatiekeuze van de mensen. De eerste akkergronden werden aangelegd op de van nature vruchtbaarste gronden. Bovendien moesten de gronden goed ontwaterd zijn.

Het plangebied kenmerkt zich door de ligging op de zandige afzettingen van een stroomrug die actief is geweest tot in de Romeinse Tijd. Hierdoor worden archeologische resten vanaf die periode verwacht. Op basis van het historisch kaartmateriaal blijkt dat er in de 19^e eeuw geen bewoning in het plangebied heeft plaatsgevonden. Zodoende worden in het plangebied archeologische resten van bewoning verwacht uit de periode Romeinse Tijd tot de 19^e eeuw. Resten uit de periode na de Romeinse tijd, en dan vooral uit de Late Middeleeuwen, als de mens minder afhankelijk wordt van de landschappelijke opbouw van zijn omgeving en ook nattere en zwaardere gronden gaat bewonen, kunnen in theorie worden verwacht in het afdekkende kleipakket.

Dergelijke vindplaatsen zijn over het algemeen enkele honderden tot duizenden vierkante meters groot in omvang en kenmerken zich door de aanwezigheid van een archeologische laag.

(Diepte)ligging

In het plangebied komt een afdekkend kleipakket voor dat een ouder loopvlak aan de top van de oeverafzettingen van de Papendrechtse Stroomrug afdekt. Dit afdekkende kleipakket dateert uit de Middeleeuwen. Oudere resten worden zodoende door het pakket afgedekt en bevinden zich ter hoogte van het plangebied op circa 4,35 m -Mv.

Fysieke kwaliteit

Aangezien in het plangebied afdekkende pakketten aanwezig zijn is mogelijk sprake van een goede conservering van de archeologische resten. Vanwege het jonge afdekkende pakket is het prehistorische loopvlak in het plangebied geconserveerd. Eventuele archeologische resten uit de Romeinse Tijd zijn zodoende goed beschermd (bijvoorbeeld tegen recente diepe bodembewerking) en kennen naar verwachting een hoge gaafheid. Ter plaatse van de uitgevoerde sanering is het bodemprofiel echter tot 4 m diep verstoord. Archeologische resten uit de Late Middeleeuwen kunnen zich direct aan maaiveld bevinden, maar zijn waarschijnlijk verstoord door recente bouwingrepen.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie

Op grond van de onderzoeksresultaten en onder verwijzing naar de doelstellingen, kunnen de volgende uitspraken worden gedaan:

Vanaf 4,35 m diepte (4,95 m –NAP) kunnen resten van bewoning uit de Romeinse Tijd worden aangetroffen.

Vanaf maaiveld kunnen in theorie ook resten van bewoning uit de Late Middeleeuwen worden aangetroffen, maar deze zijn door recente bouwingrepen vrijwel zeker verstoord.

4.2 Advies

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied (mogelijk) archeologische resten bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen. Deze reiken echter niet diep genoeg om het verwachte niveau van de intacte archeologische resten te raken. Uitzondering hierop vormen de funderingspalen, die naar verwachting een zo kleine verstoring zullen veroorzaken dat archeologisch onderzoek – zeker op deze diepte – verder niet aan de orde is.

Daarom wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

4.3 Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Papendrecht, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Literatuur

- Feest, N. van der & E. Noels, 2003. Aanvullende Archeologische Inventarisatie Constantijn Huygenslaan te Papendrecht. Archeomedia Rapport A03-061-Z, Capelle a/d IJssel.
- Groot, R.W. de, 2006. Plangebied Coornhertstraat 3, gemeente Papendrecht: archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek. RAAP-notitie 1924. Amsterdam.
- Koomen, A.J.M. & G.J. Maas, 2004. Geomorfologische kaart Nederland (GKN). Achtergrond-document bij het landsdekkende digitale bestand. Alterra-rapport 1039, Wageningen.
- SIKB, 2016. Beoordelingsrichtlijn Archeologie. BRL SIKB 4000. SIKB, Gouda.
- Weerts, H., J. Schokker, K. Rijdsijk & C. Laban, 2006. Geologische overzichtskaart van Nederland. TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht.

Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices

Figuren:

Figuur 1. Aanduiding plangebied.	6
Figuur 2. Het plangebied geprojecteerd op de geologische kaart.	10
Figuur 3. Het plangebied geprojecteerd op de geomorfologische kaart.	11
Figuur 4. Het plangebied geprojecteerd op de paleogeografische reconstructie van de Rijn-Maas delta.	12
Figuur 5. Overzichtskaart archeologische gegevens uit de directe omgeving van het plangebied.	14
Figuur 6. Papendrecht op een kaart van Jan Pietersz. Dou, een kopie van een kaart uit 1625 (regionaalarchiefdordrecht.nl).	16
Figuur 7. Het plangebied op topografische kaarten van 1815 tot en met 1975 (1815: 1:50.000; 1850: 1:20.000; 1876: 1:10.000; rest: 1:5.000).	17
Figuur 8. Het plangebied op topografische kaarten van 1981 tot en met 2011 (1:5.000).	19
Figuur 9. Saneringsinformatie uit het Bodemloket (www.bodemloket.nl).	21
Figuur 10. Kabels en leidingen in en rond het plangebied (bron: KLIC).	22
Figuur 11. Het plangebied geprojecteerd op een weergave van het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN3). In wit de begrenzing van de Papendrechtse Stroomgordel volgens de paleogeografische reconstructie van de Rijn-Maas delta.	23
Figuur 12. Inrichtingsplan.	24
Figuur 13. Doorsnede oost-west.	24

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	7
Tabel 2. Overzicht van geraadpleegde geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.	9
Tabel 3. Overzicht van het geldende archeologiebeleid en achterliggende verwachtingskaart.	12
Tabel 4. Overzicht van de bekende archeologische monumenten en archeologische vondstlocaties in en rond het plangebied.	13
Tabel 5. Overzicht van eerder archeologisch onderzoek in en rond het plangebied.	15
Tabel 6. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.	20
Tabel 7. De toekomstige situatie.	24

Bijlagen:

- Bijlage 1. Tijdschaal
- Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

LS03 en LS04, motivatie voor de keuze van de geraadpleegde bronnen (+ indien van toepassing)

Bron	Geraadpleegd en afgebeeld/beschreven	Geraadpleegd, niet afgebeeld	Niet beschikbaar voor dit plan-/onderzoeksgebied	Bevat geen (nieuwe) relevante informatie	Opmerking
Bodemkaart van NL		X			
Geologische kaart van NL	X				
Geomorfologische kaart van NL	X				
Gedetailleerde bodemkaarten				X	
DINO		X			
Gegevens milieukundig bodemonderzoek		X			
Actueel Hoogtebestand Nederland	X				
Lucht- en satellietfoto's		X			
Topografische kaart van Nederland	X				
Oud(st)e kadasterkaarten		X			
Historische kaarten van Nederland	X				
Beeldmateriaal bouwhistorie				X	
Archeologische en cultuurhistorische rapportages		X			
Archieven (RAAP)		X			
Eigenaar en gebruiker	X				
AMK		X			
ARCHIS	X				
CMA				X	
CAA				X	
CHW				X	
Literatuur (arch./aardwet.)		X			
Gebiedsgerichte specialisten				X	
Amateurarcheologen				X	
Gemeentelijke waarden- of verwachtingskaart		X			
Archeologisch depot				X	